

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА СХVII, БРОЙ 23

СОФИЯ, 1-15 ДЕКЕМВРИ 2016 г.

ЦЕНА 0,70 ЛВ.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.synodalpressbg.blogspot.bg

1100 години от Успението на св. Климент Охридски

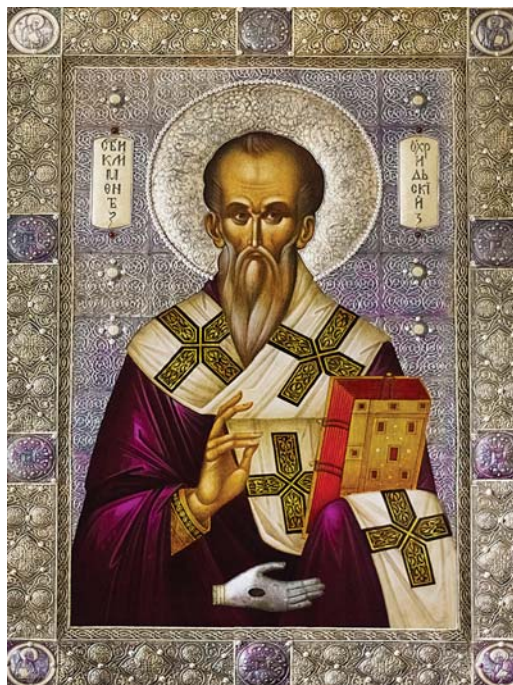
ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО ПОСЛАНИЕ

Възлюбени в Господа чеда на светата ни Църква,

През настоящата 2016 година от спасителното Рождество по плът на нашия Господ Иисус Христос Православната ни църква отбелязва нови светли годишнини, свързани със знакови за нейното минало и настояще исторически събития и дейци. Специално място сред тях заема 1100-годишнината от блаженото успение на всебългарския светец и чудотворец Климент – ученика на светите братя Кирил и Методий и първия, исторически засвидетелстван епископ, който е проповядвал Христовото благовестие на нашия роден български език.

В личността на свети Климент Охридски признателна България, начело със своята Православна църква, винаги е почитала не само Божия угодник и изряден подвижник на благочестието, просиял в монашеския подвиг, в светостта и чудотворството. В святата му личност във всички тези единадесет столетия православният ни народ с благодарност е почитал още и учителя, обучил хиляди свои последователи – книжовници и клирици на младата ни Църква, и основателя на цяла българска книжовна школа – Охридската, и книжовника, плод от чието дело е обогатяването на младата ни тогавашна писменост с огромна за времето си по обем авторска и преводна църковна литература, и основателя на българското образование въобще, поради което и първият наш университет от ново време справедливо и с достойнство носи и досега светото му име.

Мащабите на делото на свети Климент са толкова колосални, че стореното от него отдавна е приравнено от Църквата с истински равноапос-

толен подвиг сред приелите във втората половина на Деветото столетие християнската вяра българи и славяни. Избран лично от св. Братя за техен ученик и приемник на делото им, приел дара на свещенството, той е истински оценен и получава възможността да разгърне целия си потенциал от един друг равноапостолен мъж от славното ни минало, светия наш цар и покръстител Борис-Михаил, който му предоставя всичко необходимо за нуждите на неговата архипастирска и църковно-просветителска работа. Възможност, от която свети Климент щедро се възползва и за която като верен Христов ученик се отплаща със стократен плод (Иоан. 15:1-16), оползотворявайки я за духовния и културен напредък, за доброто и благоуспяването на своите братя по вяра и род.

На стр. 2

Честната глава на Охридския светител в България

По повод изпълването през тази година на 11 века от блаженото успение на свети Климент Охридски, Светият Синод на БПЦ-Българска патриаршия организира в почит на неговата пресветла памет провеждането на тържествени богослужения и празнични прояви в дните от 24 до 27 ноември. Те бяха духовно подглатени от посрещането, присъствието и поклонението през този период на честната глава на светия наш отец, светител и чудотворец Климент, Охридски архиепископ.

След отправена покана от страна на Св. Синод на БПЦ-БП, честната глава на Първия български светител пристигна в България по благословението на Вселенската патриаршия (под чиято духовна обгриженост се намира обителта на нейното съхранение) и решението на Св. Синод на Гръцката архиепископска делегацията по нейното пренасяне да бъде възлагана от Негово Високопреосвещенство митрополита на Верия, Науса и Кампания г-н Пантелеймон.

Близко девет века тези св.-Климентови мощи пребивават в древната исихастска ставропигия на Вселенската патриаршия – Верийския скит „Св. Йоан Претмечка“. Известна като кърмилка на просветлени подвижници на молитвата, според църковното предание тя е и мястото на постиржението в монашество на св. Климент, в което той сам пожелал да бъде пренесена неговата честна глава. От страна на ставропигията, светинята бе придружавана от изгумена на обителта Негово Високопреподобие архимандрит Порфирий Прогромит и монаси.

В България честната глава на св. Климент Охридски идва за трети път след възвръщането на БПЦ в единството на сборната Православна църква, като първият път е през 1992-ра, а вторият – през 2009 г.

Анула ХРИСТОВА

С Л О В О

Духовният образ на св. Климент Охридски и значението му днес

Стр. 3

С В. М О Щ И

Честната глава на Охридския светител в България

Стр. 1, 4-5, 7

И Н Т Е Р В Ю

Вземете от духа на учение и послушание на свети Климент

Стр. 6

Тържествен духовен концерт

Стр. 8

ПОСЛАНИЕ

ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО ПОСЛАНИЕ

1100 години
от Успението
на свети
Климент
Охридски

От стр. 1

И ето, че и днес, единадесет столетия по-късно, плодотвора от делото на Охридския светец и чудотворец продължават да се умножават. Ето, че и днес светоклиментови ученици продължават усърдно да се трудят на нивата на българската просвета и култура и да разширяват и задълбочават започнатото от него, а признателният ни народ все така поднася венци пред светия му образ и свято пази заветите му, защото винаги ще помни монаха и епископа, учителя и книжовника, пастира и светеца, благодарение на когото още в далечните дни му бяха отворени вратите към съкровищницата на Божието слово, към светлината на Евангелието и цялата православна духовна мъдрост, от която и сам той черпеше с шепи, за да напои духовно поверения му свише Господен виноград. И по този начин да положи здравите основи на възрастването на православния ни народ към онези висоти на културата и духа, до които може да въздига само принадлежността към Църквата Христова – към общността на ония, които познават Господа, които слушат Неговия глас и които във всички свои намерения и решения, чувства, мисли и действия се ръководят от Неговата свята и божествена воля.

Причината за преуспяването на делото на св. Климент беше здравата основа на това дело. Защото граденото от него – по съвета на Самия Господ – се градеше върху камък и скала, върху скалата на Божието слово. Затова делото му пребъдва и до днес. Затова и днес Охридският светец и чудотворец може – заедно с апостол Павел – да каже: „По дадената ми от Бога благодат, аз, като мъдър първостроител, положих основа, а друг зида върху нея“ (1 Кор. 3:10). Затова и неговият прочут приемник по катедра, блажният Охридски Български архиепископ Теофилакт някога го бе нарекъл „нов Павел за новите коринтяни – българите“ (Пространно житие на св. Климент, XXII, 66). Защото сградата на родната ни света Църква и на църковната ни писменост и култура свети Климент бе изидал не върху пясък, а върху единствено здравата основа, „която е Исус Христос“ (1 Кор. 3:11). Затова тази сграда продължава да се извисява и днес, хиляда и сто години по-късно, неизменно възраствайки към заповяданото ни от Гос-

пода съвършенство.

Възлюбени, нека в този празничен ден отново отдадем дължимото на този дивен Божи светец и чудотворец, и истински гигант на православния български дух, като отбележим паметта му не само с думи на почит и благодарност, но и с дела, достойни за свето-Климентови ученици. Нека във времето, в което живеем, и при обстоятелствата, в които Бог ни е поставил, да стоим твърдо и неотклонно в светата православна вяра и да пазим свято заветите на свети Климент и на нашите предци, просияли във вяра и благочестие, отдали живот и сили за духовния и културен напредък на христоловния ни народ – на неговата Православна църква и на неговата богохранима държава!

По молитвите на св. Климент Охридски Бог да дарува мирни и благословени дни и години на православния ни народ, да го пази и укрепва в изпитанията и във всяко негово добро и полезно дело и начинание!

Божията любов и Неговата велика милост да бъдат с всички нас!

Честит и благословен празник!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД
† НЕОФИТ
ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И
МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

- † Врачански митрополит КАЛИНИК
- † Сливенски митрополит ЙОАНИКИЙ
- † Видински митрополит ДОМЕТИАН
- † На САЩ, Канада и Австралия митрополит ЙОСИФ
- † Великотърновски митрополит ГРИГОРИЙ
- † Плевенски митрополит ИГНАТИЙ
- † Ловчански митрополит ГАВРИИЛ
- † Пловдивски митрополит НИКОЛАЙ
- † Доростолски митрополит АМВРОСИЙ
- † Западно- и Средноевропейски митрополит АНТОНИЙ, наместник на овакантия Старозагорски митрополитски престол
- † Варненски и Великопреславски митрополит ЙОАН
- † Неврокопски митрополит СЕРАФИМ
- † Русенски митрополит НАУМ

† ТЕОФИЛАКТ ОХРИДСКИ

За божествената и свещена глава на св. Климент Охридски

О, божествена и свещена глава, върху която Духът си създаде непокатимо седалище! О, светило, което водиш не само денем или само нощем, а нощем и денем ни освещаваш с благодатни дарове! Ако се борим с изкушения и мракът на изкушенията ни обвива като някаква нощ, или ако се наслаждаваме на тишина, и се развеселяваме като от някаква светлина, и в двата случая ние се удостоверяваме с твоите благодатни дарове. О, трябва, чрез която ни повика Утешителят! О, добри пастирю, който пожертва светата си душа за нас, твоите овци (Йоан. 10:11), и чрез много старания ти събра стадо на Бога, настани ни на тревисто място – обяснените с твоя език писания, отхрани ни върху тихата вода на божественото кръщение и ни изведе на пътеката на правдата, за да вършим добри дела.

Чрез тебе цялата българска страна позна Бога! Ти сам снабди богато църквите с песни и псалмопения, а празниците обясни с поучения. Чрез тебе с житията на светиите монасите се напътстват към подвижничеството! Чрез тебе свещениците се причуват да живеят в съгласие с каноните! О, земен ангел и небесен човек! О, маслина, която с нищо не е по-долу от предопределената от пророка (Йерем. 11:16; Осия. 14:7), понеже си създаде много повече синове на благочестието! (Пс. 137:4; Зах. 4:12-14). О, водач на слепци, независимо каква слепота и водичество би имал някой предвид! О, ти, който приготви на Господа избран народ, ревностен в добрите дела (Тит. 2:14), които те видяха в тебе!

Но все повече и повече наглеждай наследията си, понеже сега очевидно имаш повече и по-голяма сила, отколкото когато беше жив. Изгони гилеаната ерес, която след твоята смърт в Христа като заразителна болест се вмъкна сред твоето паство и която разпръсва и погубва овците от стадото ти, което ти укрепи, о, свети и предобри пастирю! Запази нас, твоите потомци, незасегнати от варварските нашествия, като ни пазиш винаги, но особено сега, когато скръбта е близка, а нямаме помощник, когато скитският меч е напоен с българска кръв, когато ръцете на безбожниците са хвърлили труповете на твоите деца за храна на небесните птици. Съкруши тези ръце чрез дясната ръка на Бога, Комото ти си служил, като дариш мир на народа си, за да ти уредиш празника в пълна радост, прославяйки чрез тебе Отца и Сина и Духа, Единия Бог, Комото подобава всяка слава, чест и поклонение сега и всякога, и във вечни векове. Амин.

Из Пространното житие на св. Климент Охридски в превод на Л. Милев

В чест на 1100 години от Успението на св. Климент Охридски, в БАН се проведе тридневна Международна конференция на тема „Св. Климент Охридски в културата на Европа“. Организатори на събитието бяха БАН, СУ „Св. Климент Охридски“ и БПЦ-Българска патриаршия.

Участваха над 80 учени от 16 държави с доклади в 10 тематични секции. Филолози, историци и изкуствоведи представиха най-новите научни изследвания за живота, дейността и епохата на св. Климент Охридски.

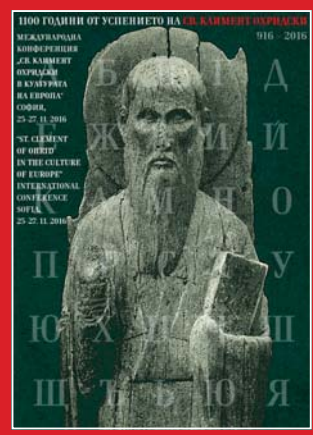
При откриването на събитието председателят на Научния комитет чл.-кор. Светлана Куюмджиева подчерта, че конференцията ще допринесе за взаимния обмен на научни знания, за запазване и развитие на ценностите, които св. Климент Охридски и неговите съратници са ни завещали.

Приветствие към участниците поднесе председателят на БАН акад. Ст. Воденичаров.

От името на патриарх Неофит поздравление прочете Негово Преосвещенство Тивериополски епископ Тихон, патриаршески викарий. В него се казва: „Характерът, мащабите и плодотвора

Академични форуми

Международна конференция

от делото на Охридския светец и чудотворец Климент отдавна са надхвърлили местното и чисто църковно негово почитание. Ето защо, съвсем естествено е, към богослужбена и молитвена прослава през настоящата година – 1100-тната от неговото блажено успение – да се прибави и възхвалата на неговото духовно-културно и църковно-просветно дело. Възхвала, изразяваща се в нови творчески изследвания на наследството и заветите на монаха, клирика, пастира, учителя, книжовника и химнографа от Охрид, който с неуморния си труд продължи делото на светиите Солунски братя. Даде не само на своите сънародници, но и на целия славянски свят възможността да черпи с пълни шепи от съкровищницата на православната духовност, а, заедно с това, и достойно да се приобщи към онзи духовен и културен християнски свят, чиято наследница е съвременната европейска цивилизация.“

Големият юбилей е включен в културния календар на ЮНЕСКО за 2016 г. и е подкрепен от БАН и още седем научни институции от Гърция, Италия, Македония, Полша, Русия, Словакия и Сърбия.

СЛОВО

1100 години
от Успението
на свети
Климент
Охридски

Духовният образ на св. Климент Охридски и значението му днес

† Варненски и Великопреславски митрополит ЙОАН

През настоящата 2016 година БПЦ отбелязва немалко годишнини, сред които особено важна за историческата ѝ памет е именно 1100 години от успението на „първия епископ на български език“ – седмочисленника, ученика и продължителя на делото на св. равноапостоли Солунски братя Кирил и Методий, св. Климент Охридски († 916 г.). И тъй като паметта на Църквата за него включва не само подвига му в ангелоподобното монашеско житие, но и всичко онова, което той, по Божия промисъл и укрепван от Божията благодат, е извършил за духовността, за църковната просвета на българския и на славянския род, настоящата Седмица на православната книга не може да не обърне специално внимание на този дивен Божий светец и чудотворец, с чието име неизменно свързваме началата на християнството както у нас, в България, така и за целия християнски свят.

Откъде обаче да започнем, в опита си да очертаем отново, 1100 години по-късно, духовния образ на този благодатен създ на Светия Дух, истински Христов апостол и стълб на Божията църква, на този титан на духа и просветното дело, който „със словата си поучи езичниците на Божията вяра, с делата си се възвиси до божествения безпечален живот, с чудесата си просия пред ония, които пристъпват с вяра към него и с чудесни знамения преславно озари западните земи“ (тропар на св. Климент)? Какво още можем да добавим ние днес, с което да допълним, да довършим нарисования негов образ в известните посветени нему жития и служби, а най-вече нарисван от него самия: с делата и плодовете на неговия собствен богоугоден живот? Живот и подвиг, оценен още приживе от неговите съвременници, както и през вековете на неизброимите негови верни и благодарни духовни чеда и следовници на благословеното поприще на духовната и църковната просвета?

С какво още да възвеличим него, когото още блаженият Охридски архиепископ Теофилакт бе нарекъл „нов Павел за новите коринтяни – българите, предал на българите всичко онова, което се отнася до Църквата и с което се прославя паметта на Бога и на светците, и чрез което се затрогват душите“. И още: „божествена и свещена глава, върху която Духът си създаде непоклатимо седалище, светило и тръба, чрез която ни повика Утешителят, добър пастир, чрез когото цялата българска страна позна Бога, земен ангел и небесен човек“. И когото друг бележит Охридски архиепископ, Димитрий Хоматиан, определя като „велик наш отец и светилник на България, който чрез собственото си усърдие превърнал варварския и див народ на българите в свят народ, извършвайки апостолското дело, заради което бил удостоен с апостолска благодат“. За което „след смъртта си, заедно с апостолите, е гласатай на истината и равноапостолен, и живее заедно с мъчениците, понеже на много пъти понесе окови и мъчения заради словото“.

На него, когото богослужението нарича „от Бога предизбран Христов светител, от детството си придобил правия Дух Божий, роден за просвещението на българския род, неуморим радетел на Христовото благовестие“, ние днес благоприлично пеем, тържествувайки заедно с него и с цялата Църква: „Радвай се, светилю отче Клименте, Охридски чудотворче, равноапостолни просветителю на българския народ!“ Като с тези величаещи определения изразяваме цялата си почит и цялото наше преклонение пред него и неговото дело, както и благодарността си към Бога, заедно с удостоил народа ни с толкова величав и всеотдаен пастир.

Такъв е останал в паметта на Църквата неговият свят образ. Такъв ще остане той за вечнощаста, защото посаято от Христовия апостол се сее не за смърт, а за живот (Деян. 11:2-18). И ако е вярно казаното от Господа, че „никой няма любов по-голяма от тая, да положи душата си за своите приятели“ (Йоан. 15:13), то колко повече важи това за пастира, който, като подражава на Господа докрай (Йоан. 10:11), полага душата си за повереното му словесно стадо? Ето защо и словесното стадо, което сме всички ние – свето-Климентови ученици и следовници през всички векове – винаги ще пазим като скъпоценно наше достойние то-

зи образ на монаха и книжовника, на учителя и борца за чистота на Православието, на подвижника и чудотвореца свети Климент – наш вечен учител и наставник в спасителните истини на Христовото Евангелие, който и днес все така ходатайства от небесните селения за доброто и преуспяването на православния ни народ, винаги молейки Бога за успеха на равноапостолното си дело.

Съхранявайки обаче този свят образ, ние всякога ще оставаме и длъжници на св. Климент и на всички онези, които в далечните векове отдадоха силите и живота си за делото на християнската и църковна просвета на нашия народ. На първо място, защото зададеният от тях образец винаги ще остава за нас една наистина недостижима висота, и второ, защото и ние самите не винаги полагаме посилните нам усилия поне да се стремим да се държим близо до тази висота, на която някога се бе издигнал със служението си в полза на Църквата и Отечеството равноапостолният Охридски светец и чудотворец.

И тук вече стигаме до онези неизбежни паралели, които не можем да не направим в дни като днешния, и на събрание като настоящето, в събитие обединило всички вас, които се трудите днес на все същото това свето-Климентово поприще и принасяте плодове от труда от вашите ръце на нивата на духовната, богословската, църковната просвета.

Първият такъв паралел, който сме длъжни да направим, е между времето на св. Климент и нашето време. Между онова време, когато народът ни, заедно с още много други от европейските народи, оставахе все още далеч от светлината на Евангелието, и настоящето, когато доброволният отказ от вечните християнски истини и ценности все повече възприема формите на епидемия, застрашаваща да опустоши не само нас като народ, а и целия, иначе възприеман като „цивилизован“ свят. Същност този паралел не е от днес или от вчера. Отливът от Църквата и от нейното богословие, от онези думи за живот, които Църквата върно пази в своето учение и в своето Предание – в посока на автономната човешка мъдрост – владее умовете и сърцата на просветения европеец още от времето на т. нар. „Просвещение“, чиито плодове отдавна са се разпрострели и сред нашия народ, и особено сред неговата интелигенция. Факт, който се признава от не един и двама представители на тази интелигенция в миналото и днес, и който бива с горест констатиран и от мнозина наши предшественици – архиереи и пастири на Българската православна църква от близкото и по-далечно минало. Факт, който без преувеличение поставя нашето съвремие по същество много близо до епохата на св. Климент, който отдава всичките си сили и дарби, и целия свой живот на усилието да разпростре истината и светлината на Евангелието сред своя собствен, обичан от него и, уви, тънещ в мрака на безпросветността, народ.

При което, разбира се, говорейки за безпросветност, съвсем не употребяваме тази дума като противоположност на вече споменатото „Просвещение“, с което, както току-що казахме и както и друг път сме изтъквали, започва и развиват на съвременния свят с Църквата и Евангелието. Като говорим за безпросветност в църковен контекст, ние имаме предвид отсъствието на Евангелската истина, на онази светлина, за която се говори в Евангелието и Която Светлина е Самият

Христос: „В Него имаше живот, и животът беше светлината на хората. И светлината в мрака свети, и мракът я не обзе“ (Йоан. 1:4-5). Говорим за „истинската светлина, която просветява всеки човек, идващ на света“ (Йоан. 1:9). Ето тази божествена светлина, която няма нищо общо с модерната човешка концепция за „просвещение“, в еднака степен е липсвала и във времето на св. Климент Охридски, липсва и днес, и това е нещо, за което не трябва да затваряме очи, в случай че желаем да бъдем верни Христови и свето-Климентови ученици, призвани свише да бъдат онези „град, който стои навърх планина“ и онова „светило“, което слагат на високо, така че да може да просвещаваше всички (Мат. 5:14-15).

Кое от своя страна вече ни води и към **втория паралел,** предизвикан в умовете и сърцата от съхранения в паметта на Църквата образ на св. Климент Охридски – паралела между неговото дело и онова, което вършим ние днес, 1100 години по-късно. Между условията, характера и машабите на стореното от него за духовната и църковна просвета на нашия народ, и това, което всички ние заедно постигаме днес, в условията на масово отдръпване от християнството и Църквата, но и във века на гарантираната неограничена свобода и на също толкова неограничените възможности. И тук трябва да признаем, че ние сме длъжници и на св. Климент Охридски, и на всички онези, които са отдали силите и уменията си, и живота си за делото на християнската и на църковна просвета на нашия народ.

Причините за това са, разбира се, много и най-различни – първата и може би най-важна от тях вече посочихме, – и не всяка от тях можем да отнесем непосредствено към онова, което е в собствените ни възможности и да назовем като наша лична вина, но и не можем да отречем, че една много съществена част от успеха на мисията на Църквата във всяка епоха зависи от най-пряко ангажираните с духовната, църковна и богословска просвета, заемайки, образно казано, местата на св. Климент Охридски и неговите 3500 ученици в съвременното наше общество.

Ние, които добре знаем притегателната сила на Христос и Евангелието, също толкова добре знаем и че в хилядолетната си история Църквата никога не е разчитала само на тях, но винаги е полагала усилия за активна и резултатна мисия и проповед, и върно е следвала зададения ѝ от Исус Христос спасителен мисионерски императив: „Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал“ (Мат. 28:19-20). И винаги е помнила, че именно на нас, християните, отново Господ е заповядал: „Тъй да светне пред хората светлината ви, та да видят добрите ви дела и да прославят Небесния ваш Отец“ (Мат. 5:16). А това означава, че Той ни е натоварил с отговорност, която е наша и само наша, и че успехът на църковно-просветната мисия на всяко място и по всяко време зависи не само от Него, но и лично от самите нас.

Като помним всичко това и като имаме предвид винаги пред очите си светлия и свят образ на Охридския чудотворец Климент, на всички потрудили се за възрастването на нашия народ в православната християнска вяра и за въграждането му в Ялто Христово, което е дом Божий и Църква на Живия Бог, стълб и крепило на Истината, желая на всички вас още много духовни сили и творчески вдъхновения по трудния и високоотговорен, и благодатно благословен път на богословската наука – най-висшата и най-трудната от всички науки под всяка една форма на човешкото познание.

Това са аспектите, засегнати тук в един схематичен паралел, от който все пак можем да си направим извода какво точно е делото на свети Климент. (...)

Нека по неговите молитви Бог да ни подкрепя, да ни пази, да ни дава сили и да имаме по-голяма и споконна съвест в онова учение и дело, към което той ни призовава.

Из Слово при откриване Седмицата на православната книга, Варна 2016 г., посветена на 1100 г. от Успението на св. Климент Охридски

ИНТЕРВЮ

1100 години
от Успението
на свети
Климент
Охридски

Архимандрит Порфирий, игумен на скита
„Св. Йоан Предтеча“ – Верия

Вземете от духа на учение и послушание на свети Климент

– Откога честната глава на св. Климент Охридски се съхранява във вашия манастир?

– Вие знаете, че за Църквата Свещеното Предание има същата тежест, както и Светото Писание. На тази основа, опирайки се на местното ни църковно предание, можем да кажем, че тя е в манастира поне от 13 век. Съществува запазено и конкретно място, където според преданието се е спрял конят, който е пренасял честната глава.

И пак според местното предание свети Климент произхожда именно от този край. С други думи, той е роден в древно иматийско семейство (Иматия е район в централната Егейска част на Р Гърция). Неговият баща е бил значим търговец, който е владеел езици, за да извършва успешна занаята си. Така той имал възможността да научи славянски език, а от него и синът му (св. Климент) овладял езика на славяните.

Дори съществува и една пещера, която местните хора наричат „Климентовата пещера“ (То оџлио тоу Кљџиоу). Само че тя се намира в много изолирана и труднодостъпна местност. Затова не е и останало записано в църковното предание точно то място.

Като цяло, по отношение на древната история на манастира, едва сега ние се опитваме да я покажем, като събираме данни за нея. Така например, най-древният стенопис, който имаме запазен, датира отпреди 17 век. Но откога точно, не можем да кажем, защото не е извършено научно-изследователско проучване за този исторически паметник.

– Откога съществува вашият манастир, голямо ли е братството ви?

– Манастирът „Св. Йоан Предтеча“ води своето начало от самото зараждане на монашеството в този край, т.е. от времето на св. ап. Павел. Това, разбира се, е местното предание. И то разказва, че св. апостол Павел, когато си тръгнал от гр. Верия, преминал в отсрещната планина. Сиреч от планина Вермион (ст. бг., Каракамен) отишъл в планина Пиерия (ст. бг., Шапка), като минал през река Алиакмон (ст. бг., Бистрица, Белица). При нея има и местност, за която се знае, че там всички пиерийци били кръстени от св. ап. Павел в деня на празника Възнесение Господне. От там ап. Павел тръгнал към морето. И където той спирал и забивал своята тропка в земята, за да си отпочине от пътя, там възниквал и по един манастир.

Разбира се, това е само едно много красиво предание, което обаче ни показва, че монашеството

то в нашия край има свето-Павлови корени. Тоест, че корен на нашето монашество е богословието на св. апостол Павел.

– Как почитате св. Климент Охридски? Имате ли специална служба или тропар, съчинен в чест на светеца?

– Има специално написана Служба за прослава на св. Климент, която току-що дадохме на патриарх Неофит. Тази година тя бе отпечатана от нашия манастир. Съставена е по Димитрий Хоматиан, Теофилакт Охридски и св. Атанасий Пароски. А сега, точно в тези дни, сме подали за одобрение и нейно допълнение, в което химнографски принос има митрополитът на Едеса Йонил, а допълнените тропари и величания са наши. Ето, тропарът за честната глава на св. Климент е написан от нас... Много, много обичаме светеца и дълбоко го почитаме.

От миналата година установихме и обичай да правим възстановка на идването на честната глава

на светеца при нас. Тя започва от мястото, където се е спрял конят, пренасял светите му мощи, и стига до манастира. Това е на отстояние в рамките на 10-15 минути.

– Как мислите, какви чудеса правят днес честните мощи?

– В наши дни св. Климент ни е явил множество чудеса. Например чудотворни изцеления на ракови заболявания и др. Също така, много

често от честната му глава изтича св. миро. Освен това, многократно сме забелязвали, че понякога честната глава става много тежка. В това са се уверявали и миряните край нас. Тя става толкова тежка, че не може да бъде вдигната или пък се повдига с много усилия от наша страна. Докато иначе, заедно с мощехранителницата, тя не тежи дори 5 кг.

За първи път това бе наблюдавано през 2011 г., при пренасянето ѝ в гр. Науса. От нея струеше толкова голямо благоухание, че... – тук всепородният старец замълчава, а после споделя опасението си да не бъде криворазбрано това чудесно проявление, което е свидетелство на Истината, и продължава – ..., че дори и монетите, които са били пускани край нея, са благоухали в продължение на дни. Тамошният ефимерий, отец Атанасий Никю, се затрудняваше да я повдигне всеки път, когато трябваше да я изнесе от светия олтар в храма за поклонение. Толкова тежка става тя.

– На какво се дължи според Вас това чудесно проявление?

– Ние вярваме, че това е свидетелство за особено присъствие в такива моменти на свети Климент сред нас. Тоест на Божията благодат, която е у него.

– Много благодарим, че ни сподобихте с тази възможност да се поклоним на честната глава на св. Климент Охридски. Какво бихте пожелали на българския народ?

– На великите българци (старецът има предвид българските архиепископи), които цял живот подготвят себе си и другите за вечния живот, да се окажат достойни там да бъдат посрещнати от свети Климент.

А на младите българци, на моите събратя, пожелавам да имат от духа на учение и послушание, който е притежавал свети Климент, за опазване единството на светлата Църква!

Интервюто взе:
Весела ИГНАТОВА
Превод:
Анула ХРИСТОВА

Посещение на гостуващата делегация в Рилския манастир

На 26 ноември делегацията на Гръцката православна църква начело с митрополита на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон посетиха Рилската света обител. Тя бе в България по случай честванията за 1100-годишнината от успението на св. Климент Охридски. По молба на СВ. Синод на БПЦ донесе мощехранителница с честната глава на св. Климент за поклонение и духовна утеха на вярващите християни.

Първоиерархът на гр. Верия бе съпътстван от архимандрит Порфирий, игумен на манастира „Св. Йоан Предтеча“, където се съхранява главата на св. Климент, от братя на светата обител, както и от клирици на епархията.

Гостите бяха посрещнати при портите на манастира от игумена Негово Преосвещенство Агрианополски еп. Евлогий и братята, след което се отправиха към съборния храм за поклонение пред светите мощи на преп. Йоан Рилски Чудотворец.

Негово Високопреосвещенство м-т Пантелеймон олави отслужения в храма молебен.

В своето слово високият гост изказа благодарност за възможността да посети историческата Рилска света обител и да измолви небесната закрила и благословение на нейния основател – св. Йоан Рилски. Той говори за значението и на двамата съвременници колоси на Православието – преп. Йоан Рилски и св. Климент Охридски, за утвърждаване на вярата и възрастването на живота в Христа по българските земи.

От името на риломанастирското братство и от свое име игуменът еп. Евлогий приветства архиепископа и неговите спътници с „Добре дошли“ и изрази радостта си от посещението им в светата обител. Той отпраща братска покана към Високопреосвещения м-т Пантелеймон да посети отново Рилския манастир в някой от празничните дни, посетени на паметта на Рилския чудотворец, за да отслужи света Литургия и да преподарят архиепископския си благослов на многобройните боголюбиви християни, които на тези дни се събират в обителта от близо и далеч.

Епископ Евлогий запозна гостите с историята на манастира и на храма, както и с музейните експозиции, които включват църковно-исторически музей, иконна галерия, стопански музей, различни етнографски експозиции и гостни стаи.

После следва прием в игуменарната, където домакини и гости размениха възпоменателни дарове от взаимната си среща.

В късния следобед църковната делегация се отправиха към София, а от там – към гр. Пловдив, където по програма следваше да продължат празненствата в чест на св. Климент Охридски.

Рилска св. обител

СВ. ЛИТУРГИЯ

Съборна архиерейска св. Литургия в Пловдив

1100 години от Успението на свети Климент Охридски

По великата Божия милост велика светиня озари богоохранямата Пловдивска епархия и богоспасяемия град Пловдив на **27 ноември**, когато честната глава на св. Климент Охридски беше благоговейно и тържествено посрещната в митрополитския храм „Св. вмчца Марина“ като част от честванията по случай 1100-годишнината от успението на Охридския чудотворец.

Стотиците миряни в храма посрещнаха с радостно вълнение и архиереите на БПЦ и Българския патриарх Неофит, който участва молитвено в богослужбата.

Съборната св. Литургия беше възглавена от гостуващия митрополит Пантелеймон в съслужение с митрополитите: на САЩ, Канада и Австралия Йосиф, Великотърновски Григорий, Ловчански Гавриил, Пловдивски Николай, Варненски и Великопреславски Йоан, Неврокопски Серафим, а също и пресвещените епископи: Велички Сионий – игумен на

Троянски манастир, Бранички Григорий – викарий на Софийския митрополит, Белоградчишки Поликарп – викарий на Видинския митрополит, Знеполски Арсе-

ний – викарий на Пловдивския митрополит, архимандрит Порфирий – игумен на манастира „Св. Йоан Предтеча“ в Гърция, архимандрит Атинагор – протосингел на митрополит Пантелеймон, ставр. ик. Добромир Костов – протосингел при Пловдивска митрополия, духовенство от града и епархията.

Духовният празник допълни с изключителните си песнопения митрополитският хор „Св. ап. Ерм“, ръководен в този ден от протопсалт проф. Йоанис Папахронис, преподавател в Православната духовна академия „Св. св. Кирил и Методий“.

Официален гост бе областният управител г-н Здравко Димитров.

След края на св. Литургия митрополит Пантелеймон се обърна към всички присъстващи с духовно слово. Слово произнесе и Пловдивският митрополит Николай.

Негово Светейшество патриарх Неофит приветства верния Божий народ и бе възгласено многолетствието.

Пловдивска митрополия

„В посланието си до еврейте, което четем в деня на св. Климент Охридски Чудотворец, светият апостол Павел, говорейки за Пастиреничаника и Великия Архиерей Господ Иисус Христос, Го посочва на онези, до които е адресирал посланието, с думите: „Такъв Първосвещеник ни трябваше“. Същите думи на светия апостол можем да повторим и ние, отнасяйки ги към св. Климент Охридски, който чрез своята честна, благоуханна, благодатна, нетленна глава посети България, за да благослови и освети народа български, чийто пръв епископ стана.

Дойде точно сега и точно той, защото точно такъв архиерей като него ни трябваше на нас, православните българи. Дойде във време на политическа управленческа несигурност, във време на културна дезориентираност, във време на материална нестабилност за хиляди обикновени българи, за да ни каже, че единствената сигурност е в Бога и от Бога. Че каквито и материални блага да се предложат на човека, колкото власт и богатство да придобие, нищо от това не може да послужи за утеха. И още повече – за спасение на душата му.

В продължение на една седмица именно душите ни бяха издигнати нагоре към Оца във висините, благодарение на почитта, отдадена чрез множество инициативи, с които светата Църква отбеляза 1100-годишнината от успението на св. Климент Охридски. Празнични богослужения в Гърция, в митрополията на

† Пловдивски митрополит НИКОЛАЙ

Слово

високопреосвещения митрополит Пантелеймон в град Верия, в манастира, посветен на св. Йоан Кръстител, където се почита честната глава на св. Климент Охридски, тържества в София и в Пловдив, двата български града, в които има храмове, посветени на честния светител български, научни конференции, кръгли маси, концерти и други изяви чертаеха пътя на празничната програма. Но над всичко като безценна перла в тази духовна корона блести присъствието на честната глава на св. Климент Охридски Чудотворец.

Ваше Светейшество, отново следвайки светия апостол Павел в изпълнение на дадения от него съвет: „Непрестанно се молете и за всичко благодарете“, ще благодаря най-напред Богу, че в началото на третото хилядолетие постави на българския патриаршиески престол във Ваше лице такъв предстоятел, какъвто ни трябваше. Че Вие в рамките на един месец за втори път посещавате и освещавате с патриаршеското си присъствие сред нас чрез слово и молитва благочестивото православно население на богоспасяемата Пловдивска епархия. Че почувствахте като истински сърцеведец вътрешните настроения на хиляди правос-

лавни българи и се обърнахте с молба към високопреосвещения митрополит на Верия, Науса и Калмания да донесе честната глава на св. Климент Охридски. Да бъде донесена в България за всеобщо поклонение, като едно от местата за това поклонение да бъде богоспасяемия град Пловдив.

Ваше Високопреосвещенство, обични в Христа събрате и съслужителю, владико Пантелеймон, Вашето братско гостоприемство изпитахте съвсем скоро, посещавайки богоспасяемата Ви епархия. Позволете ми да благодаря и на Вас, че отново откликнахте на нашата скромна молба. И както през лятото от Вашата епархия бе донесена за поклонение в Пловдив десницата на св. влчк Димитрий Солунски, така и сега ни сподобихте с тази толкова важна за всеки православен българин светиня – светата глава на Охридския Чудотворец Климент.

И Верия, и Пловдив са апостолски катедри, което и нас, и вас, като приемици на св. ап. Павел и на св. ап. Ерм, ни задължава да увеличаваме братската любов помежду ни и мостовите, които тази любов изгражда, да не позволяваме никога да бъдат разрушени. Затова, приветствайки Ви с „Добре дошъл“ в Пловдив, се обръщам молитвено към св. Климент Охридски – да бъде и за вас, и за всички нас онзи светилник, поставен нависоко, който ще свети и ще бъде тителводната светлина, ясно показваща пътя за спасение на двата православни народи – гръцкия и българския!“

На **27 ноември** следобед Бачковският манастир има честта да посрещне честната глава на св. Климент Охридски. Манастирът бе последното място от тържественото посещение на делегацията от православна Гърция с мощите на светеца, водена от Верийския митрополит Пантелеймон. Тя бе посрещната пред портите на обителта от игумена й архим. Симон и манастирското братство.

От страна на БПЦ водещ бе високопреосвещеният Доростолски мит-

рополит Амвросий, придружаван от епископите Бранички Григорий и Белоградчишки Поликарп, гл. секретар на Св. Синод архим. Герасим и др.

С тържествен камбанен звън и песнопения, мощехранителницата със светите мощи бе внесена в съборната църква на манастира, където братята и вярващите можаха да се благословят и поклонят пред тях.

В приветственото си слово игуменът на манастира архим. Симон изрази своята и на братята духовна радост от възмож-

Бачковският манастир посрещна светите мощи на св. Климент Охридски

ността да се докоснат до светите мощи в древния Бачковски манастир, станал последен пристан на последния патриарх на Втората българска държава – св. патриарх Евтимий, и на двама от последните първоиерарси на БПЦ – екзарх Стефан и патриарх Кирил.

Митрополит Пантелеймон благодари за топлото и сърдечно посрещане, заявявайки, че макар и последен в програмата на посещението му в България, манастирът ще заеме особено място в сърцето му. Негово Високопреос-

вещенство и придружаващите го се поклониха пред чудотворния образ на Бачковската Пресв. Богородица.

На краткия прием в игуменарната архим. Симон запозна гостите с духовния живот в обителта и с реставрационните дейности, които са в ход в Бачковския манастир.

Посещението завърши с разглеждане на манастирските забележителности – Старата трапезария и музея на манастира.

Стамен ПЕПЕЛИШЕВ

КОНЦЕРТ

Тържествен духовен концерт

1100 години
от Успението
на свети
Климент
Охридски

Смесен хор при ПКСХП „Св. Александър Невски“

На 25 ноември, в чест на 1100-годишнината от успението на всеславянския учител, книжовник и архипастир св. Климент Охридски Чудотворец, в най-представителната в столицата музикална зала „България“ се състоя тържествен духовен концерт.

Той бе организиран от Св. Синод на Българската православна църква – Българска патриаршия, съвместно с БАН и СУ „Св. Климент Охридски“. И ако кулминацията на тържествените чествания бе съборната св. Литургия в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ в празничния ден, то достоен завършек на празненствата бе духовният хоров концерт.

Стоотици българи от близо и далеч се стекоха към зала „България“, за да се насладят на най-добрите певчески състави в столицата, изпълняващи църковна музика.

Автор на програмата и основен организатор на тържеството бе ик. д-р Кирил Попов, свещеник в митрополитската катедрала „Св. Неделя“ и диригент на Софийския свещенически хор, носител на множество международни и престижни награди като църковен композитор и диригент.

На тържеството присъства Негово Светейштво Българският патриарх Неофит, синодалните архиереи, епископи, архимандрити и множество свещеници. Скъпи гости на празничната вечер бяха Верийският митр. Пантелеймон и водената от него гръцка църковна делегация, които в чест на годишнината донесоха в

България честната глава на св. Климент.

На почетно място на първия балкон бяха вицепрезидентът на Р България г-жа Маргарита Попова и експремиерът проф. Георги Близнашки. Сред присъстващите в залата бяха видни музикални дейци, ръководството и изявиени учени от БАН, както и ученици – участници в Международната конференция „Св. Климент Охридски в културата на Европа“, организирана от БАН и СУ в чест на юбилея.

Водещ на празничната вечер бе известният артист Мариус Донкин, директор на Народния театър „Иван Вазов“.

Празничният концерт започна със слово на Пловдивския митрополит Николай, оглавяващ по решение на Св. Синод специалната комисия, на която бе възложено да организира тържествата в чест на бележитата годишнина.

Първи на сцената се представи Смесеният хор при Патриаршеската катедрала храм-паметник „Св. Александър Невски“, с диригент доцент Димитър Димитров. Това е най-представителният хор на Българската църква, който не спира да впечатлява със своите изпълнения. Певческият състав от професионални певци съвременно се обогатява с нови гласове. Един от тях е младият и многообещаващ български бас Стефан Димитров, който затрогващо изпълни песнопението „Спаси, Боже, люди Твоя“, създадено от Павел Чесноков по текст на Литийната молитва от утринното богослужение.

У нас, както е известно, съществуват две традиции на църковно песне: източна (едногласна), която се практикува от хилядолетия, и хорва (многогласна), пренесена от Русия през втората половина на XIX век.

Едни от най-изявени изпълнители на монодийната музика е Софийският свещенически хор, с диригент иконом Кирил Попов. Те изпълниха тропар на св. Климент Охридски (източен напев), след което „Предпразнични трипеснеци“ за Рождество Христово, глас 1. Това произведение, съставено от св. Климент във форма на акростих, с начални думи „Климента пясни“, е открито от известния български учен проф. д-р на филологическите науки Георги Попов. То бе изпълнено на оригинален старобългарски текст, с музикална адаптация на ик. К. Попов. Прозвуча също стихира на старобългарски език от Служба за св. Димитър Солунски, съставена от св. равноапостолни Методий, с муз. адаптация на протосалт Ив. Праматаров.

Камерният ансамбъл „Св. Йоан Кукузел – Ангелогласния“, с диригент Кристиан Попов, бе следващият участник. Световноизвестната формация за православна музика е с обновен състав и нов ръководител. Верни на своята традиция да изпълняват само православни църковни песнопения в издържан стил и автентична интерпретация, те изпълниха „Слава“ на старобългарски език от Служба за св. Климент, съставена от негов пряк ученик, наскоро след успението на светителя (†27 юли 916 г.), с муз. адаптация на доц. Д. Димитров, и творба на великия песнотворец и ангелогласен певец преп. Йоан Кукузел.

В празничната програма взе участие една от най-авторитетните хорви формации у нас – Смесеният хор при БНР, с диригент Любомира Александрова. Те изпълниха произведение на С. Рахманинов и едно емблема-

тично песнопение на Добри Христов – „Хвалите имя Господне“.

Последният състав, който взе участие в концерта, бе Националният филхармоничен хор „Светослав Обретенов“, с диригент Славил Димитров. Хорът, известен като „емблемата на българското хорово изкуство“, изпълни две песнопения от Добри Христов и „Единородний Сине“ от Литургията на С. Рахманинов.

Духовният концерт завърши със съвместно изпълнение на двата елитни певчески състава, които за първи път пеят заедно. Сборният хор, от близо 100 души, изпълни най-напред „Рождественска възхвала“ – акростих из канон за Рождество Христово от еп. Константин Преславски (IX-X в.), с муз. на ик. К. Попов, дирижирано от автора. Произведението е открито от проф. Г. Попов. Прозвуча и „Молитва“ (Колокольный звон) за смесен хор и камбани, по стихове на съвременния руски йеромонах Роман (Матюшин), музика – Драгомир Ненов (1927-2016). Това произведение, посветено на св. Климент Охридски и написано в чест на славния юбилей, бе изпълнено за първи път. „Язык словенский жив, вси словени поют: „Господи помилуй“, се казва в него.

Като завършек на празничния концерт, в изпълнение на всички участници в него, прозвуча „Химн на св. Климент Охридски“, по текст на Стилиян Чилингиров, музика Добри Христов и обработка Александър Танев.

Дълбоко развълнувани и затрогнати от изпълненията, публиката, изпълнила голямата концертна зала, дълго време аплодираше участниците.

В тази благословена вечер вярващият и христолобив български народ „с едни уста и едно сърце“ възхвалява великия светител и химнограф – св. Климент Охридски Чудотворец.

Весела ИГНАТОВА

Снимки:

Ромео ЧОЛАКОВ

Встъпително слово от Пловдивския митр. Николай

Софийски свещенически хор

Камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел“

Смесен хор на БНР и НФХ

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ за 2017 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:

Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.